

פיקוח נפש דוחה מאצו — אך לא כך הושבת ממשלת ישראל, וכמה מממשלת מצריים

ממשלת ישראל פירסמה ברכה ריי שמית לממשלת מצריים. העילה: קומי נרו מצרי הסתער על מטוס מצרי סטוף כנמלה העופה של ואלטה, באי מאל"טה הפעולה נכשלה, ו-60 אנשים מתו. ביניהם: אנשי הצוות, החוטפים ובעיקר — נוסעי המטוס. רק שני אנשים נרצחו קודם לכן עלידי החוטפים. ממשלת ישראל לא יכלה לנקוט עמדה אחרת, מאחר שהמיבצע הישראלי המוצלח באנטבה ב-1976 משמש דוגמה לפעולות מסוג זה.

אולם מוטב לחשוב פעמיים, אם יש להעלות פעולות כאלה על נס. **דוגמת אנטבה?** השאלה העיקרית היא: מה ערכם של חייראדם? פעולת אנטבה הייתה מוצלחת. אך היא בוצעה עלידי לוחמים בעלי איכות מיקצועית מעולה שבמעולה, וגם היא היתה תלויה על חושיה הערה, ויכלה נבגל להסתיים במרחצידמים. די היה בחייל אונגרי אחד בעל תושיה, או בתקלה טכנית קטנה שבקטנה, כדי שערשרות נוסעים ולוחמים ישראלים ייהרגו.

ללוחמים שאינם מגיעים לרמה נדירה כזאת, סיכוייה הצלחה קטנים עוד יותר, כך נכשלה הפעולה הגרמנית לשיחרור הספורטאים הישראליים במינכן, ועד היום לא ברור אם נהרגו הספורטאים עלידי חוטפיהם או משחי ריחה. גם ההסתערות על האוטובוס בכביש החוף הסתיימה במרחצידמים נכסבות דומת. האם הרוקטרינה של הסתערות ככל מחיר, תוך זילול בחיי החוטפים, מתיישבת עם ערכים הומאניים? האם ממשלת ישראל, שביטאה את הזעם הלאומי בישראל על היזולל בחיי

הפעוים כפרשת ראסיבורקה, צדקה בהענקת שבחים לפעולה במאלטה, שהתבטא בה זילולל דומה? **פיקוח נפש.** מדינות תרבות מערביות נוהגות להתריין עם חוטפים, ואף לשלם מחיר יקר כדי להציל חייר אדם. הדגש הוא על פיתוח אמצעים למניעת מעשיחטיפה באוויר, על מודיעין ועל נסיונות לתפוס את המבצעים אחרימיעשה. אולם כאשר הקלפים הם בידי החוטפים, מנסים למנוע הרג. זה מתיישב גם עם ההלכה היהודית, המעמידה בראש סולם החשיבות, פיקוח נפש.

שתי צעירות ישראליות, ניצן מגרלסון ותמר ארצי, היו במטוס ונפגעו. נראה שנפצעו עוד לפני ההרג הגדול. אולם אילו היו במטוס נוסעים ישראלים בשעת ההסתערות — האם הייתה ממשלת ישראל מכרכת בקלות כזאת על המעשה?

נראה כי כל הסוגיה הזאת טעונה שיקול מחדש בישראל, תוך הפעלת אמותמידה הומאניות סבירות. כפי שקבעה ההלכה היהודית: הקריאה האינסטינקטיבית של המאצו הישראלי — עליהו! — אינה מתיישבת תמיד עם ההגיון. חייראדם קודמים לכל.

מדיניות

פירוים מן הפיסגה

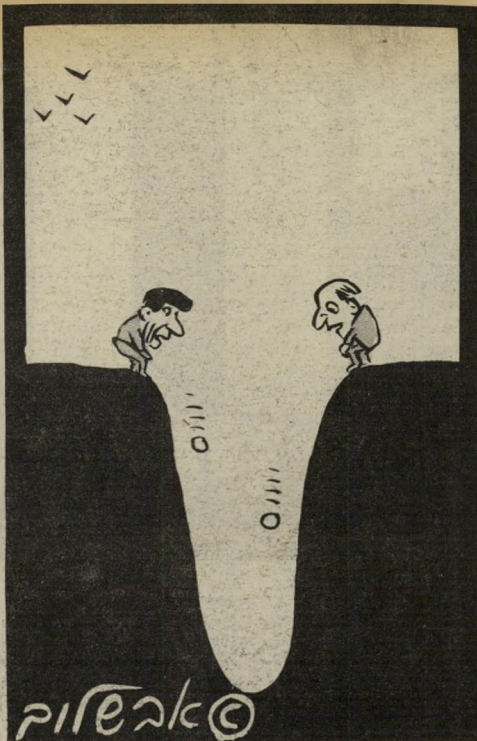
רגן אינו מדבר עוד על

האימפריה המרושעת. הוא רוצה להיכנס להיסטוריה כאישילוב. גם ישראל תרגיש זאת

ועידת הפיסגה הגדולה באה וחי לפה. מה היא השאירה אחריה לעולם? מה השאירה אחריה למרחב השמי ולשראל? מיליוני מילים נכתבו על כך השבוע, וכמעט כולן הסתכמו במסקנה: לא קרה כלום. שני האישים נפגשו,

פוזיטב

נגטיב

החליפו דברים של מהרבכך, חייבו זה לזה, שום הסכם לא הושג. זה נכון — אבל אין זו האמת לאמתה, כי משהו קרה השבוע בעולם. **ניכסון, דהיגול, בגין.** כאשר נבחר רונלד רגן הקשיש לתקופת כהונה שניה, לפני שנה, היו שניכאו כי צפוי שינוי גדול.

רגן, הלאומן הקיצוני, ניצל את תקופת כהונתו הראשונה כדי לבנות מכונת השמדה גדולה ואימתנית. אך בהגיעו לתקופתו השניה, הסופית, מוכרח היה לחשוב על מקומו בהיסטוריה. מכיוון שאינו יכול לנצח על מלחמה, הוא יכול להטייע חותם רק בדרך השניה: עשיית שלום. ההיסטוריה המערבית מכירה תהליך זה היטב. פוליטיקאים לאומי ניים, שעשו קריירה עלידי השמעת סיסמות קיצוניות, מגיעים בסופו של

דבר לעשיית שלום. כזה היה שאלר דהיגול, ששיחרר את צרפת ממלחמת אלג'יריה. כזה היה ריצ'ארד ניקסון, שהשיג "דטאנט" עם ברית המועצות ושיום את ההתפיסות ההיסטוריות עם סין הקומוניסטית. כזה היה, במידת מה, גם מנחם בגין, שהגיע לקמפי דייוויר.

האופטימיסטים ניבאו כי רגן, בת קופת הכהונה השניה, ינסה להגיע להפשרה עם ברית המועצות. **מסילה חדשה לרכבת.** השבוע לא הייתה כוונה פריצית דרך היסטורית. אולם המסילה הוזהר ונקבע מסלול חדש למסע הרכבת העולמית, כאשר לחץ רגן רדיים עם מיכאיל גורבצ'וב תחת דיגלי שתי המדינות, והחליף עימו תישבות ומחמאות, לא הייתה זאת רק מחווה של נימוס. נקבע הטון — וממילא גם המסלול —

להתפתחות העולמית בשלוש השנים הקרובות: להתקרבות אמריקאית סובייטית. אין כל אפשרות להינבא לגבי מירת ההתקרבות ותוצאותיה המכרישות. הדברים לא יכלו להיחתך בין שני המנהיגים, כי לפחות אחד מהם — רגן — אינו מסוגל לשלוט ולהתרכז בצרטיס טכניים. כדי לדרון בעיקר — צמצום הנשק הגרעיני — יש צורך במשאומתן מפורט, ממושך ומיגיע של מומחים. לכך ניתן עתה האות. המנהיג המערבי, אכיר הלאומנות החי מושה, לא זה בלבד שהעניק את ברכתו לאמאקן זה, אלא קשר בו את שמו בהיסטוריה. מבחינה נפשית ופוליטית, זוהי כמעט מהפכה. כי אותו רגן דיבר עוד לפני שנה על התשתמועצות בנוסח "האימפריה המרושעת".

חיך הביוון. האם זה ישפיע על ענייני המרחב?

לפני שנה אמר מנהיג סובייטי לראשי אש"ף כי סיכוייהם תלויים בהפשרה אמריקאית-סובייטית. אם תהיה כזאת, אמר, תגיע גם לענייני המרחב.

יאסר ערפאת עצמו תלה את עיקר תיקויותיו בתהליך זה. הוא אמר למישלח ישראלית כי "האמריקאים לא יתנו כלום לירדן, וגם לא לפלסטינים. אבל הם יתנו לסובייטים, תמורת תוזהר בעניין האחר החשוב להם באמת: ציצצום החימוש". לפני כן דיבר ערפאת עם אנדרה גרומיקו, המנהיג הסובייטי בעל הנסיון העצום.

סימנים לתהליך זה ניכרו כבר השבוע. ארצות הברית השמיעה רמוים לעבר אש"ף. ברית המועצות השמיעה רמוים משלה על השתפותה בוועיי התישלום בינלאומית.

תהליך כזה מצריך זמן ואין כל ביי טחון כי אכן יבשיל פירות. אולם חף הכיוון מצביע על הרגעה עולמית, והרגעה כזאת תשפר כמעט אוטומטית את סיכויי השלום הישראלי-ערבי. שוחררי השלום בישראל ראו הש' בוע. היתה להם סיבה טובה לראגו.

הממשלה

מי הוא מאניאק?

שפת השוק שולטת

בממשלה. יתכן שהבלבה

עזית הביאה אותה

ממיצריה המיתלה

לפני שבוע זה היה אריאל שרון.

(המשך בעמוד 10)

כאשר סוחר ערבי מנסה להרוויח — מה הוא זומם לכסף יש ריח

מה קורה כאשר בשוק נוצר מחסור בסחורה מסויימת? המחירים עולים. מי מרוויח מכך? הסוחרים שבידיהם נמצא מלאי של הסחורה. עובדות משוטות אלה יודע כל ילד. אפילו אם הוא כתב כלכלי במערבי.

אבל מה שאין יודעים במערב הוא כי לכסף אין ריח לאומי. לכן יצאו הכתבים אבינועם בריסוף ועימנואל רוזן לתפוס את הסוחרים הערביים. שבגללם קפץ מיד חודש אוקטובר. **סקופ מהמם! ואלה, בקצרה, העובדות שנתגלו לשני החוקרים הנמרצים:**

- בסוף חודש אוגוסט תקף נגף את שיטחי העגבניות באזור הערבה. העגבניות היו למיצרך נדיר.
- העגבניות שהבשילו בספטמבר בשדות פיתחת שלום וגוש מיבטחים בנגב הפכו להיות מבוקשות מאוד. מחירן זינק מעלה מעלה.

הסוחרים שקנו את העגבניות מראש, עוד לפני שהבשילו, גילו כי הם יושבים על אוצר. את העגבניות הזולות, מסוג ב' וג' הם היפנו לשוקים בעזה, ואת המובחרים טיפסו לתל-אביב — כדי להשיג את המחיר המרבי.

- מחיר קילו עגבניות בתל-אביב טיפס עד 3000 שקלים ויותר; מדד ויקרימחיה באוקטובר עלה מעבר לצמיו (4.7%). לא במעט בהשמעת מחירי הירקות, ביניהם העגבניות; כמה סוחרים עגבניות התעשרו בן חודש.

עד כאן, זוהי השתלשלות עניינים טבעית למדי, שאין בה לרגש קוראי עיתונים בארץ מוכת אינפלציה.

אך הסקופ של מעריב היה מהמם: סוחרים העגבניות היו ערבים מרפח ומחאליינסי! עובדה קטנה זאת — לאומיותו של הכיס שאליו זרמו ריווחי העגבניות — די היה בה כדי לעורר סנסציה, להעלות השערות פרועות ולהוסיף רמזים מחשדיים: החקירה מגלה, כי סוחרים מיהודה, שומרין וחבלעזה משתלטים על חלק מענפי החקלאות בישראל וכבר היום באפשרותם לתכנן, לעיתים עלימי אינטרסים המוכתבים מרבת עמוון, את סוג ומועד הגידולים בתחומי הקו הירוק!

הדבר היחידי שלא נרמז במישפט זה הוא כי הסוחרים הם אולי האחראים להפצת הווירוס בשדות הערבה.

גנרל שעלה מהשורה. אלמלא הרמזים הגיועניים והסינון המביש, שכמהם הובנו לא פעם עלידי אנטישמם נגד סוחרים יהודים, ניתן היה לומר בזכותם של שני הכתבים כי הם עשו עבודה מעניינת. הסידרה שלהם, המתפרסמת השבוע בהמשכים, מאירה פינה כמעט לא ידועה של הכלכלה בישראל, שבה צומחות יותר ויותר שותפויות עסקיות בין יהודים ישראלים וערבים תושבי השטחים הכבושים:

- בקרב החקלאים היהודים השתרש הנוהג למכור את היבול עוד לפני הקטיף, לפי שיטה הנקראת דמאן. עליפי הסכם כזה, אחראי המוכר לזריעת אדמתו, והקונה דואג לקטיף ולשיווק. הראשון מקבל 70 אחוז מהפירות, השני 30.

- נוצרות גם שותפויות מלאות, שבהן הראשון מספק את הקרקע וזכויות המים, בעוד השני דואג לכל השאר. במיקרה כזה הם מתחלקים ברווחים באופן שווה.

- אין בהסכמים מיסוריים כאלה כל פסול מוסרי. גם אין בהם פסול חוקי, אלא אם כן המדובר ב"אדמות לאום" — ואז הבעיה היא אצל החקלאי היהודי, שהפר את התחייבותו החוזית למסודות המיישבים.

- שלח התיר שימוש בקרקע לאחרים.
- בשוק הכרמל בתל-אביב הולך רוב מיספרם של הדוכנים המנוהלים בשותפות בין יהודים וערבים.

- למחות מיסעדה יהודי מתל-אביב. הערבי הוא תושב השטחים הכבושים ובין יהודי מתל-אביב. הערבי הוא תושב השויות" — התחיל את הקריירה שלו במיסעדה כמלצר פשוט.

- בתופעת אלה יש עניין סוציולוגי רב. אך מחברי הסידרה לא ננו לשאול את דעתם של סוציולוגים. אלא בחרו להתיעץ עם גורמי ביטחון, שהסבירו את הדילמות, ועם סגן-שר החקלאות, שהביע דאגה.

רק בעניין אחד לא נתקפו אנשי מעריב בדאגה: כאשר גילו חברה של איש-עסקים ערבי, המשתף ברווחיו קצינים בכירים (במיל'), הערבי אינו אלא ראש אגודות הכפרים באזור חברון. בשם גמיל אל-עמלה, בן-הסותו של המיישבל הצבאי, ושותפיו הם סגן-אלוף יהושע בן-של (לשעבר מושל חברון), וותי-אלוף אפרים מורן (לשעבר יועצם הצבאי של ראשי-ממשלה), רב-סרן דויד מופז (לשעבר סגן מושל העיר, שהועמד לדין על הכאת נגרים, אך זוכה אחרי שאל-עמלה שיכנע את הורני הנערים לבטל את תלונתם) מועסק אצלו כשכיר.

באנשים כאלה אין לחשוך שהם רוצים להתעשר, עלימי אינטרסים המוכתבים מירדן.

רק לכסף שמגלגלים אנשי חבורה כזאת אין ריח.

גיורא נוימן ■